

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese tóta Marti sér'a,
-- dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Pretíulu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fi.
pre unu triliuniu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte stódienele sí banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea dirigitá a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nruu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, sí 30 cr. tase timbrale.

Suveniri de Caransebesiu.

Multi totu striga 'n gur'a mare,
For' síféla, for' crutiare,
Cá 'n acestu orasiu frumosu,
— De-i amblá in susu sí 'n diosu,
Mai alesu la domniótre,
— Totu romance sorióre —
N'ai aflá neci unu progresu,
In cultura mai alesu.

Inse, eu, Dieu, nu potu crede,
Si ori cine, care vede
Astu orasiu incantatoriu,
— Chiaru numai de dóne ori ---
Trebue delocu sá díca,
Apriatu, for' neci o frica:
„Ast'a-e orasiu romanescu,
Ca unu paradisu cerescu.“

Domniótre mai cu séma,
Poti vedé a buna séma
Cochetandu de pe feresti
Cu cavaleri ungresci,
Sá audi, cá mundru-i — díce;
„Alá szolgáj“ scumpe-amice!
Apoi vedi: ast'a-e progresu,
Pentru dame mai alesu.

Sí sá vi spunu totu-odata
C'ast'a nu-e fore respłata,
Cá-ci magiarulu cavaleru,
— Ca omu eu pré bon honneur —
Grabesce de-i face 'ndata
„Stándchen“ cu music'a tóta: —
Apoi ast'a nu-e progresu,
Pentru o dama mai alesu? —

Sér'a de-i amblá la luna,
Conversandu cu voia buna,
Domniótre n' ai vedé,
Ochi de buha de-ai avé;

Si máne di demanétia
Sciu toti ce-ai dísu sér'a 'n piatia!
D'apoi ast'a nu-e progresu,
Pentru o dama mai alesu? —

Dar' nu te mirá de unde
Scie, cá-ci ea nu s' ascunde,
Ci se-ocupa nêncetatu
Ponc nóptea amenatu
Dins'a „cu literatur'a,“
Vré sá díca „cu lectur'a.“ — — — —
Ast'a inca e progresu,
Pentru o dama mai alesu. —

Dóra credi, cá cu cetirea? — — —
Ba, Dieu nu! — — — — ci cu ciulirea
La 'ntunerecu asceptandu
„Stándchen“-ulu cátu mai curendu, — — — —
Cá-ci adi éra e in raiu,
Fiindu e' a dísu: „olá szolgáj.“
Frate! sí-ast'a e progresu,
Pentru o dama mai alesu. —

Apoi sí cu soriór'a
Spricht immer deutsch Lenisór'a,
Cá-ci walachisch kann Sie nicht,
— Mai vertosu, — wie man jetzt spricht;
Es geht Ihr zu schwer die gur'a,
Cá-ci se-ocupa cu lectur'a. — — —
Apoi vedi, e totu progresu,
Pentru dame mai alesu. —

Unu caletoriu.

Judecatoriulu: Căti copii ai badica?
Tieranulu: Patru copii sí o catana sí unu
fetioru, carele pribegesce. —

Anunciu.

Fiindu-cá *Pusca-stele*, care n'a tianutu demnu de a mai veni sí la
instalarea Metropolitului la Sabiu, a ajunge inse in deputatiunea catra
Pest'a s'a sciutu imbulzi, parte pentru parlatie, parte pentru espositiuae,
parte pentru — ambitiune cavalerésca sí parte pentru de a vedé tere-
nulu dela „Neue Welt“, unde capetá ca reichsratu onorurile cuvenite

prîn unu fînter, — în caleto'ia sa catra Pest'a sî-a perdutu unu pintenu de auru. Deci se face tuturoru cunoscutu, că acel'a, care a aflatu acestu pintenu de auru, ea diuotataea d'în caracterulu de cavaleru, si-lu va redă proprietariului sen, va capetă dreptu remuneratiune *vorbirca cea excelente* alni Pusca-stele, tienuta în congressu, întru apearrea ilegalitati-loru la alegerea lui *Cristiru* celu cadutu. —

Datu-s'a în diu'a fore-de-legiloru.

Rozescu Pintenogu,
secretariulu lui Pusca-stele.

Anecdote.

— Măi țigane, scii rondulu la baserica?
— D'apoi cumu să nu sciu, că eu dad'a o-am lipitu!

Preotulu d'în comun'a L. avea 300 de auri. Ca să fia deci asigurat de lotrii, i-au asediatu în păt-r'a altariului d'în baserica, în gróp'a, unde jaceau santele mósce a le patronului basericeii. — de asnp-r'a apoi puse o siedula cu inscriptiunea: „*aice jace trupulu domnului Cristosu.*“ — Nu preste multu, preotulu, voidnu a-si cercă tesaurulu seu, gasi gróp'a góla, éra în ea sîedul'a întórsa, pre care éra scrisu: „*nu este aici, că-ci s'a sculatu!*“

Unu țiganu chiamă pre preotulu la mum'a sa, care éra pre patulu mortii, si în confusiune, i dise în urmatoriulu chipu: Parinte, vino si oteiesce pre mam'a, că ti-oiu cuminecă o secure. —

— Măi țigane unde-ai fostu?
— În Banatu pone în genunche, respunse mla-diti'a lui Faraonu.
— Da ce-ai facutu acolo?
— Am trecutú Tis'a sî-am anotatu Dunarea.
— Dar' vediutu-ai corabii multe pre acolo?
— Vediutu, Dieu, că am si inghititu vr'o dóne trei.
— D'apoi cumu érau, de le-ai potutu inghití?
— Da d'în diosu pandia, de-a-supr'a pandia, în mediulocu imflata cu brendia.

Unu țiganu, pusu pre scar'a spendiuratoriloru, se rogă, ca să-lu lese a mai svatuí pre muierca sa, că în ce chipu să-si sustiena pruncií.

Muierca, dupa ce auscultă cu pietate cele audi-te, respunse: Usforu ti-e fie acolo susu, dar mi-e greu mie aice diosu cu pruncií. —

M'a tramisu Mari'a sa pre mine Mari'a mea la tine Mari'a ta dupa unu sacu de eucurudiu, — grai țiganulu invetiatu de domnulu seu, cumu să titu-leze pre domnulu, la care éra tramisu.

Déca si domnulu teu Mari'a sa, si eu Mari'a mea si tu Mari'a ta, apoi cine draci va duce saculu?

Domnisorulu d'în pórtá, respunse țiganulu fleg-maticu, aretandu spre fiulu seu, care-lu asceptá afore. —

Măi țigane, platesce acum'a, agrai preotulu pre unu țiganu, dupa determinarea sfestaniei, tienute în eas'a țiganului.

Bucurosu parinte, nuuui că nu mi-o-ai lipitu pre pariete, respunse țiganulu preotului, care uitase a face crucei cu lumin'a pre pariete.

— Măi țigane!
— Ce-e ciocane?
— D'apoi scii, cele ce le-ai furatu!
— Că nu le-am dusu să le ascundu, ci numai să le ascutu, si-apoi éra să le-adueu.

Teodoru Rubenescu.

Monologu

în pres'er'a alegerei de episcopu.

Mane? mane? ce e mane?
— Mane-alegere vá fi,
Si-apoi mie nu-mi remane,
Vreme de-a me socotí?!
Me gandescu dar' cu de graba,
Cātu de iute me decidu:
Ori va fi ceva de tréba,
Ori în *Bodrogu* *) me inchidu! —
Unu glasu audu să resune:
„Tu vladica o să fii,
Si-apoi singuru vei dispune
Peste cinci sute de mii!“

'Mi pare că-i vedu gramada,
'Mi pare că-i vedu toti botu;
Uita numai ce giréda, —
Vravu claditu zlotu peste zictu

Paditoriu me vedu pre mine.
— Dómne bine e pastoriu!
Bani-i ai vravu lunga tine,
Fore grige si sudori. —
Cifr'a: siesedieci se vede,
N'am lipsa de ea de totu.
Nu-mi tréba: — dar' nu veti crede,
Numai treidieci — si unu votu.

Mediasianulu.

TRÉNC'A SI FLÉNC'A.

T. — Tremuru de frica si spaima, cari s'au bagatu în mine, vediunda, că în en séra, lun'a, în azurulu seninu, întréga întregutia s'a întunecatú; me temu, că cód'a vécului o amu ajunsu noi, generatiunea presinte. — Ori scii tu, că astronomi'a mi spune acestu gróznicu fenomenu?

F. — Ast'a aparitiune pre firmamentu este unu semnu analogu, profetiatu de multu, că Ierusalimulu celu vechiu va cadé, candu judeii, aprigii inamici ai luminei, voru restigui pre mantuitorulu nostru, pre martáru lu crestinetatii.

T. Bine prorocesci tu, că-ci si astadi vrasmasii luminei si ai adevéru lui eternu au arestatu pre martirii nostrii si îi voru restigui, ca pre sub vremile lui Pilatu d'în Pontu. — Déra să tieni minte, că nonlu Ierusalimu alu judeiloru moderni sórtca vechiului seu sinonima a-buna s'ama o va patí si suferi, că-ci samnele pe ceru s'au arelatu. —

F. Fii sigura, că Dilendu popóraloru e pré dreptu si merita'ta respata F o va dictá de capataniu în lume ca Cănu nu voru aflá. —

* E o manastire.

Avarulu galantomu.

Ieri unu amicu alu domniștorei *Alfonsin'a*, o juna, umarita de unu bogatu, cunoscutu pentru avariti'a lui, intra in budoarulu ei, tocmâi pre candu acêst'a facea sute de combinatiuni: cumu ar potea ciupî de ce-va bani pre avarulu ei suspinatoriu.

Nu e lueru us.oru.

— Credi, dîse jun'a dama amicului seu, cã domnulu X. . . . mi va imprumutã trei mii de franci?

— E fôrte usioru. Scrie:

„*Scumpule!*

Am trebuintia de trei mii franci.

Alfonsin'a“.

— Sî credi, dîse dnisîor'a *Alfonsin'a*, dupa ce scrisôrea fu pornita, cã eu acêst'a a sã iau banii?

— N'a sã iei neci leșcaie.

— Atunci?

— Erã de trebuintia, ca acestu biletu, pornitu, sã precêda pre acel'a, care-ti voiu dictã acum'. Mar serie:

„*Scumpule!*

Privesce scrisôrea mea ca nevenita; in momentulu chiaru, candu ti scrisei aceste orduri, banii asceptati mi sosiau. Èta me mai multu de cãtu bogata. Sã nu uiti, cã te asceptu la dejunu, — fasanulu este nefolositoriu.

Alfonsin'a“.

A dõu'a scrisôre se porni dupa cea d'antai.

Acum', dîse elu (amiculu dnisîorei), èta ce se va intemplã. — X se va face, cã n'a primitu biletulu Domniei Tale de alu duoile sî se va aretã cu atãtu mai generosu, cu cãtu scie cã ai *pucîna trebuintia* de bani. Adio sî fa restulu! —

Totulu se eșcutã, precumu s'a fostu prevediutu: dlu X oferi cu galantomiã (prefacuta) cele trei mii franci, siguru fiindu, cã n'a sã i le priimêșca; inse, spre marea lui stupefacere — *ea îi bagã in busunariu*, fore a-i multiumi macaru.

Intermediariulu luatu-a veri o comisiune de la dama?

Reclamu.

Reu pastoriu esci tu Mirõne:

Oile ti le-ai perdutu,

Mamelucii ti-au pusu cõrne,

Apoi capra te-au facutu;

Nu te mai genezi de noi?

Magiaronii faeu d'in tine

Instrumentu, cu car' voiescu

Romanismulu sã-lu desbine;

Oh parinte sufletescu!

Nu te rusinezi de noi? ! . . .

'a

Melarianu trebuie sã fia episcopu!

Asiè poftescu interesele Asociatiunei aradane.

Asiè poftescu — pactulu.

Asiè poftescu 'nalt'a cãrma.

Asiè poftescu redactiunea dela „Lumin'a“ — ex officio.

Asiè poftesce clic'a.

Asiè poftesce elu singuru in nrulu 68 d'in „Lumin'a“.

Asiè poftescu cei ce au frati, nepoti, nepõte, sorori, cuscii, — de alesu, de insoratu, de maritatu, de pusu de dascali sî de sfintitu de preoti fore parochii.

Asiè poftesce redactorele de la „Alföld“, care ni-a numitu natiunea de gonoiulu Europei.

Asiè poftesce archivariulu seu.

Asiè poftesce baseric'a, sî fondulu diecesanu, pentru cari anu a adunatu 3 di: trei sî inca odata di: **trei** fi v. a.

Asiè poftescu ospetarii cu mancari delicate.

Asiè poftesce literatur'a basericêșca, pentru care a scrisu — unu picu de tipicu; sî d'in tõte acestea resulta, cã:

Asiè poftesce interesulu basericeii sî alu natiunei, pentru a caroru interesu i-a galfeditu asiè tare fa-ciea Melarianiei Sale.

Magnificus.

Visulu meu.

Asta nõpte am visatu
Despre-unu lueru minunatu:
— Mi pareã, cã pe *a-ici*
E-amentare de vladici.

Eu siedeam lunga o mêșã,
Ca medicu de prim'a clase,
Sî-mi pareã cã eu eram
Cel'a sare asentam.

Vedu, cã vine unu barbatu
Negru, frumosu peptenatu,
Sî dîce, sã-lu visitezu
Sî ori-cumu sã-lu asentezu.

Nu sciu, Dieu, cine erã.
Dar' pe *Romanu* semenã;
Põte fi, cã a fostu elu,
Põte fi, cã me incelu.

Dar' destulu, cã me școlai.
Me dusei *sî-lu visitai*, —
Sî aflai, cã: neci de cumu
De vladica nu e bunu!

Cã-aveã unu ciudatu moralu:
Fore multu sentiu nationalu. —
E clicasiu sî ingãnfatu.
Prê galantu e la spessatu.

Deci i-am spusu in facie *deutfich*,
Cumu-cã-e *für immer untauglich*;
I dadui apoi obsitu, —
Sî l'acêst'a m'am trezitu.

Dr. Ip'a.

Ursici.

(*Unu banchieru grosu la cêfa.*) Mai multu séu mai pucinu compromisu in tõte afacerile banuite, incercate in cursu de duõe-dieci ani, domnulu N se retrasc spre a traí d'in veniturile sele.

Duoi impiegati dela bursa ilu diurescu mai a-l-alta-ieri, fumandu a lene sugara.

— Ce omu fericitu! striga unulu d'in ei, a se preumblá astu-feliu, cu amenduóe manele in busunarele sele pline.

— Hei! trebuiá sà ajunga aci, déca s'a preamblatu atátu de multu cu manele in busunarele altor'a.

§. (Revocare sî indreptare.) In nrulu 43. alu acestui diurnalu, **Michel**, in corespondința sa, dá lecu noscarorú-va ingrigiri asupr'a candidarei de episcopu a dlui **Metianu**, cele ce noi numai cu reserva le-amu publicatu, cà-ci dela capulu locului n' amu consentitu cu ele, precumu s'a potutu intielege sî d'in not'a redacțiunei. Acum' d'in mai multe parti ni s'au tramisu esacte informatiuni, ba chiaru sî dlu protopopu **Metianu** ne-a clarificatu cu positive date, cà acele banu-eli sunt absolutaminte nefundate, ceea ce, in interesulu adevèrului cu atátu mai bucurosu constatâmu, cu càtu sî rezervele nòstre se vedu a fí fostu cu temeiu.

— Hei Michel, Michel, asta data n'ai fostu „**gráde Michel**“! . . .

(§) Duoi amplotiati D. sî P. dela Asociatiunea Aradana se certau o data intre sine.

Amenduoi sunt buni de gura, dara P. erá mai sfiitosu; D. profitandu de ast'a virtute a lui P., dupa datin'a sa, prinse a injurá murdaru.

— Taci, ii díse P. cà te aretu la **Ráday**! . . . sî pre data mi l'a amutítu.

„Lumin'a“ pe tempulu 'nainte de alegerea metropolitului se indigná, cà redactorele de la „Telegrafulu romanu“ cortesíá pentru candidatululu seu.

Ce cugeta redacțiunea de la „Lumina“,: óre nu se indignéza nime, cà acum in ainte de alegerea episcopului, in fói'a oficiala, se cortesiesce ex officio pentru prototipulu seu?

Poftimu consecuentia!

(§) *Dlu Vincentiu Babestu, bravulu luptaciú romanu, a isbutitu ca deputatu la Baseric'a alba in maioritate de 10. voturi. Vivat Babesiu! Cà-ci partitulu nationale romanu-serbu s'a comportatu barbatesce. Vivant alegatoriú d'in cerculu Basericeí albe! Éra neamic'a de „Alföld“ d'in Aradu díce, cà toti alegatoriú cari au votatu pentru Babesiu sunt „agitatori“ (firesce, de votau pentru contele Pisîngen-ulu lorú nu erau „agitatori“). Vivat Soroksár!*

Archeologicu.

In dílele trecute s'au aflatu in castelulu *Nadajlianu* lunga Stiri'a multe vechi documente de mare insemnatate, precumu sî mai multe medaile pentru merite insemnate, cari tóte au venitu in man'a guvernului tierii.

Intre documentele scrise pre pele de cane se aflá sî dictionariulu lui *Bardosé* celu peccatosu. — Atragemu deci atentiunea academici de sciintie d'in Bucuresci la acestu documentu istoricu, cà-ci a-buna séma va avé lipsa de acestu documentu la compunerea grandiosului opu alu dictionarului celui nou. care numai d'in lips'a acestui documentu a întârziatu cu aparința sa.

Intre medaile se afla 10 daraburi fórtè inportante totu d'unu soiú. — Pre un'a suprafacie se afla, ca emblema, o cisma cu pintenu ungurescu sî inscripțiunea mariginala. „**P. R. O. M. E. R. I. T. I. S. S. C. A. L. C. I. A. T. I. S.**“**)

Pre cea-l-alta facie se afla, ca emblema, unu chipu cu dóne facie cu scripțiunea mariginala: „**A. N. N. O. M. I. L. E. S. I. M. O. U. L. T. I. M. O. R. E. N. E. G. A. T. O. R. U. M.**“***)

*) *Cetesce*: Pro meritis sealciatis. *Not'a transitiatorinului.*

***) Animo milesimo ultimo renegetoratu. *idem.*

Spre castigarea acestoru semne de recunoascința pentru inaltele merite, recomandamú noi d'entre cei multi demni barbati nationali Inaltului Guvernu, spre decorare, pre comptabilulu escelente: *Dravíu*, *Ionileben*, *Draguti'a* meritatu de votulu superatu congressionalu, *Pop'a Elek*, pre multu meritatu magiaronu *B. Jean* pentru introducerea limbei magiare in Congresu, pre *Sfartolomeleonu* celu hielénu sî nemuritoriu, — pre capitulu d'in *Androchielu* celu vestitu, sî in urma pentru meritele Redactorelui „*T. Romanu*“ de pone in 28 Septembrie a. e. recomandamú in deosebi pre *Cristirulu* greu vatemetu la *labenit'a*. —

D'in Siedinti'a Consiliului „*Gurei Satului*“, diu'a renegatiloru, lun'a paraponisitoru.

Datu in *Porcesci*:

„**Gur'a-Satului.**“

Tóc'a Redacțiunei sî a Aministratiunei.

Dlu **M. B.** in *C. m.* — Caracatur'a e cam slaba. Cele tramise de alu **A. O.** sunt pré personali; vomu culege d'incle sî corege. Bueurosú amu publicá càtu mai multe caricature, dar costa multi bani sî ne omóra indolentia proverbiala a romaniloru de astadi. Probatu a-i mai desceptá la fapte sî la sacrificii, cà-ci, in *monarchia austro-unguresca, causa nationale, fore sacrificii, nu esiste, domnilorú!*

Dlu **I. R.** in *Caransebesu*: amu primitu ce-va mai tardiu, sî vi amu tramisu pre data.

Anecdol'a „In comu'a S.“ e pré sarbada.

☛ Toti acei abonati, cari in locu de **fl. 2.** au tramisu numai **fl. 1. cr. 50.** ca costu de abonamentu pentru unu triluniu, sunt poftiti cu cinste sî cu dragoste a suplini sî pre cei **50 cr.**

On. Redacțiuni dela „*Diu'a*“ in *B.* — Apoi cumu *Dvóstre* príimiti mereu diurnalulu nostru sî de unu tempu încó nu mai tramiteti pre alu *Dvóstre*; cu voi'a séu fore voi'a?

Dlu **A. P.** in *Chichihazu*: Mai adu-ti a minte sî de noi, cà acusí e finea anului!

Dlu **N. B.** in *Gurahontiu*: Discursulu Dtele între *Tand'a* sî *Mand'a* nu-lu potemu publicá, pentru-cá: nu este in interesulu nostru a sustiené càtu de multe serbatori. D'in contra va fí tempulu, ca romanii sà mai lese serbatorile cele multe mici, precumu sunt sî „*nascerea S. Ioane*“, „*diu'a ss. apostoli*“ sî sà lucreze. Apoi déca nu potú merge la lucru pre bani, mai bine facu, cà mergu sî „in claca“, cà-ci celu pucíuu capeta de mancatu sî de beutu, decátu sà lenevésca, culcati la sóre, patrio more. Éra in càtu prívesce cela-l-altu gravamenn in contra preutului **I. M.** d'in *H.*, cà nu ambla la basericu regulatu, se tiene de competentia On. scaunu protopopescu; dreptu-ce o amu transpusu-o a colu, de unde veti aseceptá mangaerea dorita.

Proprietariu, editoriu sî redactoru diriginte: **Mircea B. Stanescu.** — Redactoru respundietoriu **Basíliu Petricu.**

Publicatiuni.

Avisu.

Dumineca, in $23/11$ Noemvre a. c. va dá dlu **Tomitia Micheru**, artistu in violina, spirginitu de mai multe dame romane, ☛ **Concertu** ☛ in otelulu la „*Crucea Alb'a*“ in Aradu. Dlu **T. Micheru** se recomanda pr'in unu talentu raru in musica, — sî acum' este chiaru in trecere d'in *Bucuresci* catra *Vien'a*, unde are a-sí completá studiulu artei musicali; standu inse in Aradu a consacratu tempu mai bine de 3 septemani, pentru a poté coresponde indeplinu pretendiuneloru unu o concertu, asemenea caru'a romanescu inca n'a fostu in Aradu.

Dreptu-ce se recomanda in deosebit'a atentiune a on. publicu romanu sî se cere spriginulu acestui'a in modu càtu mai caldurosu.

Redacțiunea.